

[Indenrigsministeren.]

denne tvungne Folkeforsikringstankes Genemførelse, ligesom en saadan heller ikke trods Paastanden om det modsatte var til Stede under de Forhandlinger, vi førte i 1921—22 om Aldersrenten. Jeg minder om den daværende konservative Ordførers Udtalelser om, hvad Folkeforsikringen vilde føre til, og hvorfor Ordføreren paa sit Partis Vegne paa det Tidspunkt maatte erklære at være imod Overgangen til en saadan tvungen Folkeforsikring. Imidlertid, ud af Alderdoms- og Invaliditetskommissionens Arbejde kom der jo dog, selv om den ikke naaede noget praktisk Resultat, noget værdifuldt, nemlig en meget omfattende Betænkning, som teoretisk udredede Spørgsmaalet for Danmarks Vedkommende, saaledes som vore Forhold laa den Gang, men som ikke afsatte nogen som helst Mulighed for en praktisk Virkning.

Nu er det jo utvivlsomt saa, at Baggrunden for Kravet om Overgang til Folkeforsikring, et Krav, som støttes fra meget talstærke Kredse i Befolkningen, er den Udvikling, som den vederlagsfri Aldersforsorg har gennemløbet i den sidste halve Snes Aar af denne Lovgivnings Tilværelse. Tilvæksten i Krigsaarene og efter Krigsaarene i Udgiftsbudgettet paa dette Omraade var jo ganske voldsom. De oprindelige smaa Understøttelser, der udbetaltes som en meget beskedne Hjælp til Selvhjælp gennem den første Snes Aar, hvori Alderdomsunderstøttelseslovgivningen bestod, ændredes omkring Krigens Udbrud til Understøttelser af en saadan Størrelse, at de blev det virkelige økonomiske Grundlag for saare mange og for et stedse voksende Tal i vort Folk. Fra 1893 til 1916 fordobledes Antallet af alderdomsunderstøttede Hovedpersoner fra 44 000 i 1893 til 88 000 i 1916, men samtidig undergik Udgifterne en ganske anderledes kolossal Vækst som Udtryk for det ved Tilmaalingen af disse Understøttelser ændrede Princip, som blev lagt til Grund. Medens Udgiften i 1892 til Alderdomsunderstøttelse var 2½ Mill. Kr. og i 1900 var blevet fordoblet, altsaa var naaet til 5 Mill. Kr., blev den i Løbet af det første 10-Aar af dette Aarhundrede paa ny fordoblet op til 10 Mill. Kr., og derefter voksede den med ca. 1 Mill. Kr. om Aaret, indtil den i 1914 var naaet til 14 Mill. Kr., med andre Ord, Udgiften blev i Løbet af de første knap 25 Aar af Alderdomsunderstøttelseslovgivningens Bestaaen ca. syvdoblet, medens Antallet af understøttede Hovedpersoner kun blev fordoblet. Det var som sagt Udtryk for det ændrede Princip, som blev lagt

til Grund ved Udmaalingen af Understøttelserne til de enkelte. Men derefter er det, at Udviklingen tager en voldsom Fart. Jeg har tidligere i dette høje Ting skildret denne, og jeg skal indskrænke mig til at sige, at medens vi i 1914—15 stod paa godt 14 Mill. Kr., var vi i Løbet af 7 Aar i Tiden indtil 1922—23 naaet op til et Aarsforbrug til Alderdomsunderstøttelse paa 60 Mill. Kr., saaledes at disse Understøttelsers samlede Beløb i Løbet af de 7 Aar fra 1915—22 var blevet ca. firdoblet helt op til dette kolossale Beløb, hvorom ganske sikkert ingen havde drømt ved Alderdomsunderstøttelseslovens Vedtagelse.

Men jeg maa i Sandhedens Interesse her pege paa, at under hele denne Udvikling; saa kolossal, saa omfattende, som den i Virkeligheden var, havde de Dækningslove, som skabtes i 1891, Særbeskatningen paa Øllet, paa Spiritus og paa Tobak, stedse givet det tilstrækkelige til at bære Byrden af Alderdomsunderstøttelsen, ligesom de fortsat ogsaa yder alt det, som Aldersrentelovgivningen kræver. Nu er det ganske forstaaeligt, at man, efter at man er kommen saa langt bort fra det Tidspunkt, da denne Lovgivning først saa Lyset, og Dækningslovene tilvejebragtes, ikke længere føler sig forpligtet overfor den Sammenhæng, som den Gang skabtes mellem den nye Udgift og de Indtægtslove, hvorigennem den skulde dækkes. Det er forstaaeligt, at man nu ikke længere føler sig bundet af dette, og Forholdet er da ogsaa dette, at siden da har vi gennemløbet en rig Udvikling i Sociallovgivningen, som i ikke ringe Grad har maattet baseres paa Indkomster, som saaledes ad indirekte Vej tilvejebragtes. Derfor mener jeg ikke heller, at man i denne Forbindelse mellem Indtægtslove og Alderdomsforsørgelsesudgifter, som i 1891 tilvejebragtes, skal se nogen afgørende Hindring for at opretholde Indtægtslovgivningen til Fordel for andre, store Sociallovgivningsomraader og dog samtidig gaa over fra den vederlagsfri Forsørgelse til en Folkeforsikringsordning, i hvert Tilfælde som Supplerings og delvis Erstatning for Alderdomsunderstøttelsen eller Aldersrenten, hvad vi nu vil kalde den. Spørgsmaalet er blot dette: Kan vi her i Landet under en eller anden Form for Aldersklasserne f. Eks. mellem 18 Aar og 65 Aar gennem en ikke helt kort Aarrække bære en kolossal Præmiebyrde, som er Vilkaaret for Alderspensioner hvilende paa Forsikring, og samtidig Byrden af en Aldersrente til de gamle, som efterhaanden faar Krav paa denne Rente, eller som allerede har det, alle de mange, som enten